

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1946-1947.

SÉANCE DU 11 FÉVRIER 1947.

Projet de loi modifiant les lois organiques de l'enseignement supérieur et de l'enseignement moyen.

(Voir le n° 6 (session de 1946-1947) du Sénat.)

**Amendements
présentés par le Gouvernement.**

JUSTIFICATION.

MESDAMES, MESSIEURS,

Je me propose d'apporter au projet de loi modifiant les lois organiques de l'enseignement supérieur et de l'enseignement moyen, deux amendements qui feront l'objet des articles 2bis et 6, dont le texte est ci-joint.

Voici les raisons qui m'engagent à les introduire :

Au moment où j'ai déposé ledit projet de loi, je comptais pouvoir obtenir, à bref délai, l'institution d'un examen de maturité.

Cette mesure aurait résolu la question délicate de la réforme des conditions d'admission aux études supérieures. Elle a dû être ajournée jusqu'à ce que les universités et les autres établissements d'enseignement supérieur en aient discuté et éventuellement accepté le principe et les modalités.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1946-1947.

VERGADERING VAN 11 FEBRUARI 1947.

Wetsontwerp houdende wijziging van de wetten tot regeling van het hoger en van het middelbaar onderwijs.

(Zie n^r 6, zitting 1946-1947) van den Senaat.)

**Amendementen
voorgesteld door de Regeering.**

VERANTWOORDING.

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Ik ben voornemens aan het ontwerp van wet houdende wijziging van de wetten tot regeling van het hoger en van het middelbaar onderwijs, twee amendementen te brengen, die het voorwerp zullen zijn van de artikels 2bis en 6, en waarvan de tekst hierbij gevoegd is.

Ziehier de redenen die mij aanzetten om ze in te dienen :

Op het oogenblik dat ik bedoeld wetsontwerp heb neergelegd, rekende ik er op, dat ik binnen korten tijd de instelling van een maturiteitsexamen zou kunnen bekomen.

Deze maatregel zou een oplossing gebracht hebben aan het kiesche vraagstuk betreffende de hervorming van de voorwaarden vereischt om tot de hogere studiën te worden toegelaten. Hij moest uitgesteld worden tot de universiteiten en de andere inrichtingen voor hoger onderwijs er het beginsel en de modaliteiten zouden van besproken en eventueel aanvaard hebben.

En attendant, le régime actuel de l'homologation des certificats d'études moyennes me paraît devoir être modifié.

Selon ce régime, les élèves doivent, dès l'âge de douze ans, choisir définitivement la section qu'ils fréquenteront dans les établissements d'enseignement moyen. Il arrive fréquemment que ces élèves aient, plus tard, à regretter ce choix.

Celui-ci ne répond pas à leurs goûts ou à leurs aptitudes. S'ils désirent alors passer, par exemple, de la section des humanités modernes à la section gréco-latine, ils ne pourront obtenir l'homologation de leur certificat de fin d'études moyennes.

L'article 2bis que je propose rend possible le passage d'une section à une autre dans les trois classes inférieures de l'enseignement moyen, grâce à un effort complémentaire d'assimilation pour certaines branches du programme.

Il permet, de la même façon, le choix définitif de la section, à partir de la classe de troisième, c'est-à-dire à un moment où, les élèves ayant atteint l'âge de quinze ans, on peut raisonnablement leur demander de prendre pareille décision.

Cet assouplissement de la législation actuelle, réclamé par nombre de bons esprits depuis plusieurs années, s'avère d'autant plus indispensable que le problème de la prolongation de la scolarité est à présent posé devant l'opinion.

Quant à l'amendement qui fait l'objet de l'article 6, il a pour but de mettre à l'abri d'un refus d'homologation les élèves qui, antérieurement à la mise en vigueur des nouvelles dispositions légales, ont entamé un cours d'études professionnelles de cinq ans, selon le régime de la loi de 1890-1891.

In afwachting komt het mij voor, dat het huidig stelsel voor de homologatie der getuigschriften van middelbare studiën moet gewijzigd worden.

Volgens dit stelsel moeten de leerlingen, op den leeftijd van twaalf jaar, definitief de afdeeling kiezen die zij zullen doorloopen in de instellingen voor middelbaar onderwijs. Het gebeurt wel eens dat deze leerlingen later hun keuze betreuren, daar zij niet beantwoordt aan hun voorkeur of aan hun geschiktheid. Indien zij dan, bij voorbeeld, wenschen over te gaan van de nieuwe humaniora naar de Grieksch-Latijsche afdeeling, kunnen zij de homologatie van hun getuigschrift van voleindigde middelbare studiën niet verkrijgen.

Het door mij voorgesteld artikel 2bis maakt den overgang van de eene afdeeling naar de andere mogelijk in de drie laagste klassen van het middelbaar onderwijs, dank zij een bijkomende inspanning om zich zekere vakken van het programma eigen te maken.

Op dezelfde manier laat het de definitieve keuze der afdeeling toe van de derde klasse af, dit wil zeggen op het oogenblik dat de leerlingen den leeftijd van vijftien jaar bereikt hebben en het treffen van een dergelijke beslissing redelijkerwijs van hen kan gevergd worden.

Het blijkt des te noodzakelijker de huidige wetgeving leniger te maken-zulks werd overigens sedert vele jaren door talrijke met goede bedoelingen bezielde lieden voorgesteld —, daar het probleem van de verlenging van den leerplicht thans ten aanzien van de openbare meening wordt gesteld.

Wat het amendement betreft, dat het voorwerp is van artikel 6, het heeft tot doel te voorkomen dat de homologatie zou geweigerd worden aan de leerlingen die, vóór de inwerking-treding van de nieuwe wettelijke bepalingen, een leergang van vakstudiën van vijf jaar hebben begonnen, volgens het stelsel der wet van 1890-1891.

**Amendements au projet de loi modifiant
les lois organiques de l'enseignement
supérieur et de l'enseignement moyen.**

ART. 2bis.

« L'article 5 de la loi du 10 avril 1890-3 juillet 1891 sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, tel qu'il a été modifié par les lois des 14 juin et 14 juillet 1930, est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 5.* — Nul n'est admis à l'examen de candidat en philosophie et lettres, de candidat en sciences pour les groupes des sciences chimiques, des sciences géologiques et minéralogiques, des sciences biologiques, des sciences géographiques de la médecine vétérinaire et de la pharmacie ou de candidat en sciences naturelles et médicales, s'il ne justifie par certificat qu'il a suivi avec fruit un cycle de six années d'études moyennes, comprenant les classes de troisième, seconde et rhétorique d'un cours d'humanités; à l'examen de candidat en sciences pour le groupe des sciences physiques ou mathématiques, s'il ne justifie par certificat qu'il a suivi avec fruit un cycle de six années d'études moyennes comprenant les classes de troisième, seconde et de première scientifique d'un cours d'études professionnelles ou bien les classes de troisième, seconde et rhétorique d'un cours d'humanités, plus le cours de mathématiques de la première scientifique; à l'examen de candidat ingénieur agronome, s'il ne justifie par certificat qu'il a suivi avec fruit un cycle de six années d'études moyennes comprenant les classes de troisième, seconde et rhétorique d'un cours d'humanités ou les classes de troisième, seconde et première scientifique d'un cours d'études professionnelles.

**Amendementen bij het ontwerp van wet
houdende wijziging van de wetten tot
regeling van het hooger en van het mid-
delbaar onderwijs.**

ART. 2bis.

« Artikel 5 van de wet van 10 April 1890-3 Juli 1891 op het toekennen der academische graden en het programma der universitaire examens, zooals het gewijzigd werd bij de wetten van 14 Juni en 14 Juli 1930, wordt vervangen door de volgende bepalingen :

« *Artikel 5.* — Niemand wordt toegelaten tot het examen van candidaat in de letteren en wijsbegeerte, van candidaat in de wetenschappen voor de groepen der scheikundige wetenschappen, der aardkundige en delfstofkundige wetenschappen, der biologische wetenschappen, der aardrijkskundige wetenschappen, der veeartsenijkunde en der artsennijbereidkunde, of van candidaat in de natuur- en geneeskundige wetenschappen, indien hij geen getuigschrift overlegt waaruit blijkt dat hij met vrucht een cyclus van zes jaren middelbare studiën heeft gevolgd met inbegrip van de derde, de tweede en de rhetorica van een humanioracursus; tot het examen van candidaat in de wetenschappen, voor de groep der wis- of natuurkundige wetenschappen, indien hij geen getuigschrift overlegt waaruit blijkt dat hij met vrucht een cyclus van zes jaren middelbare studiën gevolgd heeft met inbegrip van de derde, de tweede en de eerste wetenschappelijke van een cursus van vakstudiën ofwel de derde, de tweede en de rhetorica van een humanioracursus met toevoeging van den leergang in de wiskunde der eerste wetenschappelijke; tot het examen van candidaat landbouwkundig ingenieur, indien hij geen getuigschrift voorlegt waaruit blijkt dat hij met vrucht een cyclus van zes jaren middelbare studiën gevolgd heeft met inbegrip van de derde,

Ce certificat devra constater, en outre, que l'élève est jugé apte à suivre avec fruit les cours d'enseignement supérieur. »

« *Article 6. — Disposition transitoire.* — La prescription de l'article 2bis portant à six ans le cycle d'études moyennes qui se clôture par la première scientifique n'est pas applicable aux élèves qui ont entamé lesdites études antérieurement à l'entrée en vigueur de la présente loi.

Le Ministre de l'Instruction publique,

H. VOS.

de tweede en de rhetorica van een humanioracursus of de derde, de tweede en de eerste wetenschappelijke van een cursus van vakstudiën.

Dit getuigschrift moet bovendien vaststellen dat de leerling bekwaam wordt geacht om met vrucht de lessen van het hooger onderwijs te volgen. »

Artikel 6. — Overgangsbepaling. — De beschikking vervat in artikel 2bis, waarbij de cyclus van middelbare studiën, die eindigt met de eerste wetenschappelijke, op zes jaar wordt gebracht, is niet van toepassing op de leerlingen die bedoelde studiën vóór de inwerkingtreding van deze wet hebben aangevangen.

De Minister van Openbaar Onderwijs,